

A TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1878. ÉVI JUNIUS 23-ik S KÖVETKEZŐ NAPJAIN

SÁROSPATAKON TARTOTT NYÁRI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

BÁLINT JÓZSEF,

EGYHÁZKERÜLETI FŐJEGYZŐ.



SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL,

1878.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1878. évi június hó 23-ik s következő napjain
Sárospatakon tartott nyári közgyűlésének

JEGYZÖKÖNYVE.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület, az 1878. évi június hó 23-ik s következő napjain, Sárospatakon tartotta meg — a főiskolai közvizsgákkal egyidejűleg s annak folyama alatt — nyári közgyűlését, **Kun Bertalan** szuperintendens és előbb **idősb báró Vay Miklós** főgondnok, később **Ragályi György** felsőborsodi egyházmegyei segédgondnok urak elnöklete alatt, az egyházmegyék és főiskolánk ügyei iránt melegen érdeklődő nagy közönség jelenlétében s közreműködése mellett.

Jelen voltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Fodor Pál*, esperes; *Süthő Károly*, *Batta József*, *Veress Sámuel*, papi; *Bárczay Odön*, *Teleky Péter*, *Mesko Sándor*, világi tanácsbírák; *Idrányi Ferenc*, egyházmegyei dékán; *Antalfi László*, egyházmegyei főjegyző; *Béki Sámuel*, kassai lelkész.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: *Prágay Lajos*, esperes; *Bornemisza József*, *Futó Sámuel*, papi; *Dr. Bódogh Albert*, világi tanácsbírák.

Az alsózempléni egyházmegyéből: *Körössy István*, esperes; ifjabb báró *Vay Miklós*, segédgondnok; *Kopré Ferenc*, *Zitás István*, *Rácz Lajos*, papi; *Bódogh Károly*, *Dr. Lengyel Endre*, világi tanácsbírák; *Terhes Barna*, főjegyző.

A felsőborsodi egyházmegyéből: *Debreczeni Gábor*, esperes; *Ragályi György*, segédgondnok; *Tóth Menyhért*, papi; *Fekete József*, *Gombos György*, világi tanácsbírák; *Debreczeni Bertalan*, egyházm. ügyvéd.

A felsőzempléni egyházmegyéből: *Laky András*, esperes; *Payssoss János*, segédgondnok; *Boronkay Károly*, világi; *Bálint József*, papi tanácsbírák; *Fejes István*, sátoralja-ujhelyi lelkész.

A gömöri egyházmegyéből: *Török József*, esperes; *Nagy Pál*, papi; *Diószeghy Zsigmond*, *Lőrinczy Endre*, világi tanácsbírák.

A tornai egyházmegyéből: *Lovass Sámuel*, esperes; *Kapossy György*, főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó András*, esperes; *Orémus Dániel*, főjegyző.

A sárospataki főiskola részéről az összes igazgatóság s az egész tanári kar.

Ezeken kívül több egyházi és világi tagok s számos ügybarátok és hallgatók.

Jegyzőkül: *Bálint József*, fő-, *Mitrovics Gyula*, al- és *Debreczeni Bertalan*, világi jegyzők.

1. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 81. száma alatt el lévén határozva, hogy miután a főiskolai építkezések ez év folyama alatt bevégeztek, az új épületnek ünnepélyes megnyitása s a közhasználatnak átadása, a főiskola minden életmozganata iránt mélyen érdeklődő nagy közönségnek, a legközelebbi nyári közvizsgák alkalmával nagyobb számban reménylhető jelenlétében fog megtörténni: a célba vett, s ekként előkészített ünnepélyes átadás következőkben hajtatott végre.

A gyűlést megelőző vasárnapi napon harangjeladásra a vidékből nagy számmal egybe gyűlt minden rendű s rangu közönség, ünnepélyes menetben vonult be a városi nagy templomba, hol előbb az összes gyülekezet, majd a főiskolai énekhar öszhangzatos éneklése után, Mitrovics Gyula, főiskolai lelkész, a Márk 2. 1—12-ben fölvev vezérigék alapján, tartott egy mindvégig általános tetszéssel s élénk figyelemmel kísért jeles alkalmi beszédet. A vasárnapi közistenitisztelet végeztével, a főiskola imatermébe gyűlvén egybe a nagy közönség, élén az egyházkerület s főiskola kormányzó testületével, itt elsőben is, Kölcsey himnusának a főiskolai énekhar által lett elzengése után, *Kun Bertalan* szuperintendens ur szószerkébe lépve, szívet s lelket egyaránt megható következő buzgó imával nyitotta meg az ünnepélyt:

„Hálaimára nyitjuk meg ajkainkat ez ünnepélyes pillanatban, Isten! édes Atyánk! hogy e tanintézet körül velünk időnkint éreztetett atyai jószágodért, hálás tiszteletünket s áldó érzelmünket kirebegjük.

Rég ideje annak, hogy te védő szárnyaidat hitfelekezetünk e drága kincse fölött kiterjesztéd, századok történetei tesznek nekünk arról fényes bizonyosságot, hogy szemed fénye gyanánt őrzötted ezt, a felette lezajlott viszontagságok között s nem hagytad a világosság fényárjában díszlő koronáját leesni akkor sem, mikor a sötétség és vakbuzgóság erős hullámokat vertek föl ennek szent falai körül; sőt úgy intézted ügyeit, hogy a tudománynak és igaz hitnek fénye gazdagon sugározzék ki ennek köréből, az egyházra, a társadalomra és édes hazánkra.

Érezzük áldó szellemednek e tanintézet feletti lebegését, a legközelebbi időben is, midőn menhelyet kelle építenünk a muzsáknak, kik itt a tudománynak élő forrásai körül összesereglettek. Te ebben is legfőbb segítségünk valál; az idők viszontagságai alatt elvénült falak romjai felett fölemelni segítettél a tudományok ezen díszes csarnokát, melyet most ünnepélyesen, szent neved magasztalásával kívánunk átadni a közhasználatnak.

Mi által mutathatnók be e fölötti hálás örömlőnként inkább, mint az által, hogy atyai jószágodról való hálás megemlékezéssel avatjuk ezt föl a maga nemes céljára; oltalmadba ajánljuk ezt, szívének emelkedett érzései közt, a kétes jövőre is.

Te vagy oh Isten! Ura és igazgatója az idő föltartózatlan folyásának, s az időkben fölmerülő történeteknek. Mi, emberek, építünk nagy fáradsággal, jó reménységgel s benned vetett bizalommal; de hogy meddig fognak fennállani a mi építményeink, az azokat ostromló idők és viszontagságokkal szemben, azt mi nem tudhatjuk, mert az idöket és alkalmakat te magadnak tartottad fenn. Messze terjedő országok s birodalmak tűnnek el hirtelen e föld színéről, az emberi kéz remekei egymásután dőlnek romokba; mi csak annyit tudunk, hogy egyedül te vagy örök, egyedül hatalmad változhatatlan.

Ezen örök hatalmad erejében, s mindeneket bölcs célra vezérlő gondviselésedben bizva, ajánljuk azért mi főiskolánkat s ezzel együtt, ezen új templomát a tudományoknak, ma is kegyelmes gondviselésedbe; tartsd fenn ezt és oltalmazd a folyvást hullámzó változások közt, századokon keresztül. Tedd ezt fénylakává a szellemi, tudományos, erkölcsi világosságnak, gyúpontjává az az igaz vallásosságnak és lelkesítő hitnek. Ölelkezzenek össze ennek falai között a józan bölcsélet az igaz hittel, az életre szükséges minden hasznos ismeretek, az erény megszentelő szeretetével. Áradjon ki ebből az egyházba, családba, a társadalomba, az igaz műveltségnek azon delejes folyama, mely az élet bölcs és helyes fölfogását, hű munkásságot és szorgalmat vonva maga után, megelégedetté s boldoggá teszi a hazát és nemzetet.

Adj ezen intézetnek időről időre lelkes pártfogókat, bölcs és lelkes előljárókat, s kik ezt ma is ernyedetlen buzgósággal ápolják és vezetik, azokra töltsd ki lelkednek kegyelmét. Áldd meg az ezt fentartó evangyéliumi protestáns hívek gyülekezeteit, ezeknek áldozatkészségét lángra gyujtván, ez által rakj ennek legerősebb védbástyákat, hogy az egyház az iskolákkal régi erős szövetségét visszanyerve, iskoláink virágzó állapotra emelkedjenek s mint hitfelekezetünk féltett kincsei, megmaradjanak, s mint eddigi hivatásuk szerint, ugy ezután is nemzetiségünk őrei lehessenek.

Ekkép dicsőítsd meg gondviselésedet, oh Isten! e tanintézet körül időről időre, lebegjen oltalmad, mint áldásteljes felhő, ennek minden épületei felett, melynek áldásharmatja soha el ne fogyjon az idők végéig. Ámen!

* * *

Ez ima végeztével az egyházkerület s a főiskola világi főgondnoka, idősb báró *Vay Miklós* ur ő nagyméltósága, nagy szabásu beszédében visszaemlékezve a főiskola multjára, s reámutatva a nehéz küzdelmekre, melyek között a buzgó ősök által alapított és soha nem hanyatló áldozatkészséggel, az idők hosszú folyama alatt fentartott ezen főtanintézetünk, mindig védbástyájául szolgált, nemzetiségünk, hazánk és egyházunknak, az ezeknek létét sok irányban fenyegető ellenséges áramlatok ellen; elismeréssel nyilatkozott az új nemzedéknek a dicső ősökhöz méltó azon szívósságáról s áldozatkészségéről, melylyel képes volt a nehéz idők és sok tekintetben kedvezőtlen viszonyok dacára, a kor követelményeinek s a műveltebb izlésnek többé meg nem felelhető avult falak helyén, a tudomány és szellemi műveltségnek egy új díszcsarnokot emelni s melegen ajánlá az utónemzedéknek, hogy az ősök nyomdokain haladva, ápolja folytonosan keblében ez irányban az azoktól öröklött nemes buzgóság szent tüzét, s szolgáljon ez biztosítékául ezen főtanintézetünk idők hosszú során át lehető fönmaradásának és fölvirágzásának!

Az általános meghatottságot előidézett, fenkölt szellemű beszéd, im itt következik:

Igen tisztelt gyülekezet!

Midőn a sárospataki reformált főiskola, majdnem két évtized előtt, édes hazánk egyetemes meleg részvététől környezve, fennállásának háromszázados évfordulóját ünneplé, általános volt annak elismerése, miként ő anyaintézetünk, első alakulásától fogva, teljesen megfelelt nemcsak felekezeti, de egyszersmind hazai rendeltetésének is, terjesztvén Isten ígését s a lelkiismeret szabadságának minden emberi lényt, de kivált minden keresztyént egyenlően érdeklő eszméjén kívül a magyar nemzetiség s autonom alkotmányosságához való ragaszkodásnak is megannyi jóra, szépre, nemesre buzdító, honunkban nem egyszer fényes sikert aratott érzetét.

Mi ellenben ezen egyházkerület s főiskolánk részéről azon reménynek, illetőleg ígéretnek adánk ugyanakkor ismételten kifejezést, miszerint ha az irányunkban oly kedvezően nyilvánult elismerése és részvéte honfitársainknak, jövőre sem forduland el tőlünk s azontul is minden igaz magyar, felekezeti különbség nélkül, hű szövetségeseinek fog bennünket tekinteni, valahányszor hazánk felvilágosodása, művelődése, szellemi fejlődése, egyszóval valahányszor közös érdekeink igénylik szorosabb összetartásunkat: úgy kétségtelenül a reánk virradott negyedik században sem fognak hiányozni, sőt — az utolérhető nagyobb siker reményétől ösztönöztetve — még növekedend azoknak száma közöttünk, kik — nagyok, kicsinyek egyaránt — elődeik nyomdokait követve, szívvel lélekkel teljesítendik a vallás, nevelés és oktatás terén, missioszerű eredmény nélkül ezentul sem maradható feladatukat.

A jelzett nemzeti ünnepély óta lejárt időköz azonban, noha jelentékeny részét teszi egy halandó életének, de mégsem elegendő arra, hogy egy, a mienkhez hasonló, szellemi működésben ugyan fáradhatlan, de mentől korlátoltabb anyagi erők felett rendelkezhető intézet jelentékenyebb, az egész haza közfigyelmét magára vonható eredményeket mutathatna fel abból.

A mi keveset magunk tehetségéből, egyesek áldozatkészsége után s különben is túlterhelt híveinknek a vallás oltárára lerakott nehány filléreiből, az államnak minden közvetlen hozzájárulása nélkül, mint saját teremtményünket tudunk — ezen, habár különben sem egészen meddő időszakból — felmutatni, az főleg anyaiskolánk új tanépülete, melynek alkalomszerű megnyitása s közhasználatra leendő ünnepélyes átadása céljából gyűlénk e mai emlékezetes napon annak falai közelében ily nagy számmal egybe s e szembetűnő részvét is mutatja, hogy a tisztelt közönség önként elismeri a méltán üdvözölt mű létrehozhatását, illetőleg nem csekély erőmegfeszítésbe került esemény jelentőségét.

És valóban, nem ok nélkül; mert nem is említve, hogy mennyire szükségessé tévé ez áldozat meghozását tanulóink s tanáraink egészsége irányában való szem előtt tovább nem vesztetett kötelességünk, de megvannak ezenkívül a kornak is mindig teljesen s bizonyos időn túl többé nem mellőzhető igényei, sőt követelései; a tisztaság, csin, bárha egyszerűség mellett, de részben a kényelem sem mellőztethetik ma már egy olyatén nagyobb tudományos intézetnél, mely ha el nem akar satnyulni, ezen tekintetben is versenyezni tartozik többi testvéreivel.

De meg, ha annak tudata magában is megnyugtató már, hogy innentúl tápintézetünk jótékonyágát élvező 280 ifjaink közül, 115-nek egészséges szobákat is adhatunk lakásul, hogy továbbá tantermeink sem nélkülözendik jövőben az azokban eddig hiányzott világosságot és fris levegőt, s különféle gyűjteményeink célszerű elhelyezésében sem leszünk most már annyira megszorítva; vajjon mindezek felett nem bir-e ezen ma általunk felavatott maradékról maradékra szállandó monumentalis új épület, reánk protestánsokra nézve, némi nem ignorálható szellemi jelentőséggel is?

Mert avagy ki tekinthetne e szilárd alapon nyugvó, egyszerűségében is ékes falakra a nélkül, hogy egyházunk s annak alkotmánya symbolikus képmását is ne lelje fel abban? Igen! szívós összetartás, ernyedetlen türelem, áldozatkészség s közös munkálkodás hozá létre s tartja fenn mindkettőt; belsejéből pedig, isteni rendeltetések szerint, a felvilágosodás szövétneke fogja végfogytig mennyei sugarait ország-, sőt világszerte terjeszteni.

A dolog természetéből folyik azonban, hogy az utolsó, csakis minden erre hivatott tényezők öszhangzatos szerves működése által s után fog teljes mérvben megtörténhetni, ha t. i. soha ki nem alszik keblünkben a protestantismus előre törekvő mozgó erejének meleg szikrája; ha találkoznak jövőben is mindig jóakaratu, önzéstelen és ügyes kezek, az ezek szülte szellemi erőnek a gyakorlati téren való érvényesítésére; ha végül nem leszünk soha szükiben az ezek által művelés alá veendhető fogékony talajnak.

Igen! mindinkább felvirágozni s minden szükségesekben előrehaladni, csak akkor fog ez ősz, de épen azért időnként fris olajat igénylő anyaintézetünk, ha fáradhatatlan szorgalmu tanáraink terhes pályájukon, jóakaratusokra, támogatásunkra és elismerésünkre fognak számithatni, főleg pedig, ha tanuló ifjaink, belátván jövőjük szigoruan igénylette szükségét, kimivelődésöknél ernyedetlen szorgalommal használják fel az e végből részökre itt készenálló kedvező alkalmat; aminthogy főleg ily reményben is nyitjuk ma meg ez új tanépületnek tantermeit ünnepélyesen elöttük, óhajtván, hogy valamint azok küszöbén belől kirekesztőleg saját kiképeztetésökre lesznek napjaikat fordítandók: úgy megfutván majd iskolai pályájukat, innen azokon is mindig örömmel, megelégedéssel, gyermeki hálával tekinthessenek vissza anyaiskolánkban haszonnal eltöltött idejökre, ez pedig szülei megnyugvással s dicsekvéssel bocsáthasson mentől többeket ki közülök, a gyakorlati élet ez idők szerint tágabb ugyan, de versenyre szólító pályájára.

És ezen áldásszerű jó kívánat után berekeszthetném beszédemet, ha még egy lerovandó kötelesség teljesítése nem várna reám. A ki tudja, mennyi fasisokon ment, de amint látjuk, végre mégis sikerre vergődött, építkezési ügyünk keresztül, s kezdettől fogva tanuja volt azon szívós buzgalomnak, melyet annak eredményhez lett jutása végperceig tanusítának, e fáradságos munka

közvetlen elvállalására, állásaiknál fogva nem is köteleztethetett számos tagjai egyházkerületünknek s főiskolánknak, az — egyéb jutalmat úgy sem tudván önzéstelen eljárásukért, részökre felajánlani — kétségtelenül örömezt nyilvánítandja velem együtt mindezen tagtársaink iránti hálás elismerését.

És végül, engedje a tisztelt gyülekezet, hogy egyházkerületünk nevében hő köszönet mondhassak szerény ünnepélyünk alkalmából ily szép számmal lett megjelenésökért s hagyja reménylhetnünk, hogy innentől is mindig azon szives részvétellel karolandja fel ügyeinket, melynek jótékony melege, annak első életfeltétele; e mellett ajándékozzon meg bennünket, annak ezúttali közvetlen vezetőit is bizalmával s jóindulatával.

Ez megtörténvén:

Czinke István, IV. éves hittanhallgató állott elő a tanuló ifjuság nevében s annak háláérzelmeit s forró köszönetét, az atyák és a főiskola ügyeit vezető bölcs kormányzóság hű gondoskodásaért, az ifju sziv meleg érzelmével következő hatásos szavakban tolmácsolá s vevé át mintegy, a közhasználatnak átadott új épületet.

Nagyméltóságú báró s főgondnok ur, kegyelmes uram! Főtiszteletű egyházkerület! Mélyen tisztelt közönség!

„Az összes ifjuság emeli föl hálás szavát általam. Nem én dicsérek, az ifjuság dicsér, az ifjuság üdvözöl!

Rég látott e szent hely szebb alkalomra ünnepet; rég érzett a sárospataki ifjuság ennél tisztább, igazabb örömet. Régen végzett valaki jól esőbb kötelességet, mint melyet most az ifjuság nevében én végezek.

Kinek volna több joga az örömhöz, mint nekünk? Kikhez illenek inkább a hálás felszólalás, mint mi hozzánk? Hiszen érettünk történt a fáradozás, érettünk történt az áldozat. Ime, hajléka van a tudománynak, szép és díszes, a korhoz és létrehozóihoz méltó hajléka. De mi nem ezt nézzük. Nem a kő, nem a holt épület az, mely minket hálára kényszerít, hanem az a tudat, hogy mikor a főtiszteletű egyházkerület, a tudományért ily hön áldozott, ugyanakkor a hazáért áldozott; a kettőt együtt szolgálta, mikor alkalmat nyújtott nekünk arra, hogy lelkünket táplálhassuk a bölcsesség megelevenítő forrásánál; ugyanakkor alkalmat nyújtott arra is, hogy továbbra is magyarok maradhassunk.

Mert, *nem megtörve, de megfogyva*, körülzárva ellenséges elemektől, a műveltség az csupán, mi nekünk, maroknyi magyaroknak, e helyen tovább is létet biztosít, s ha talán jönne hódító, mely letiporná e népet valaha, szellemi fölényünk magaslatán nem lesz mitől tartanunk; *a nyelvet s a nemzeti öntudatot* nem fojtja meg így a zsarnoki járom, s a mig e kettő élni fog, addig még veszve semmi sincs, addig szabadok vagyunk a szolgaságban is; nélkülök rabszolgák vagyunk szabadon is. A nyelv s a nemzeti öntudat, ha megmaradtak, akkor még mindig vívhatunk magunknak hazát, nélkülök soha, nélkülök minek is?

Hadd legyen hát, főtiszteletű egyházkerület! miénk az öröm oroszlánrésze; hadd illessen első sorban, mi részünkről a hála, köszönet; hiszen a mi érdekünkben történik a gondoskodás, a tudomány szent csarnokában miénk a kivánt lakozás, a hazát nekünk biztosítottátok általa. Mig ilyen fiai születnek, addig nem fél e nép. Nincs hatalom, mely megdöntse, nincs erő, mely kivesse sarkaiból.

Ti megtettétek a magatokét, s ha majd elszáll multjában oly dicső főiskolánk fölött újra három század, ha majd az esti szellő hantjaitok fölé új fővényt takar: a késő unokák büszkeséggel szállnak majd vissza hozzátok, emlékezetökkel, mint szállanak a mai hű fiak, a *Rákóczyakhoz és Perényiekhez*.

Oh azok a nagyok, azok a dicsők! A kiknek emléke itt volt megtestesítve közöttünk, e lerombolt falakban, a kiknek emléke a kövekben élt idáig, ezután a szivekben él tovább. Nem! ott élt az eddig is; élt erősen, majd fog ezután még erősebben. Ha eddig hevitett ezután lángra gyujt.

S ha fölkelne e nagy ősök szelleme, ha látnák, hogy a lelkesedés, mely bennök lobogott, az unokákban is lánggal ég; ha látnák, hogy a protestáns buzgóság oltárán még ma sem aludtak ki a szent tüzek, hogy a protestáns szellem, ez a „*tolyóvizék mellé plántált jó termőfa*“, háromszázados nyomás alatt nem veszett ki, koronáját nem törték össze a nagy viharok, sőt még ma is új ágakat hajt, édes gyümölcsöket terem: bizony megnyugodva térnének vissza sirjaikba.

Fáradhatatlan munkása a protestantismus szent ügyének, a föl vállalt terhek hűséges hordozója, atyás gondoskodónk, kegyelmes báró! és érdemekben osztályosa, az ur szolgálatában segítő testvére, főpásztorunk, hű vezérünk! s te gyermekeidet szerető, hivatásodat érző nemes egyházkerület! fogadjátok gondoskodástokért őszinte hálánkat.

Ti áldoztatok értünk, mi köszönjük nektek azt. Ti nem feledkeztetek el mi rólunk, mi nem feledkezünk el a ti munkáitokról. Ime, elhoztuk hozzátok szivünket, elhoztuk azt, a mi kincsünk legtöbbet ér. Nem tudunk egyebet, nem birunk értékesebb jutalommal, hanem ezt nektek adjuk, ezt mondván: ime nézzétek, mennyi sziv dobog itt és ez mind tele van örömmel, szeretettel, ragaszkodással, hálaérzelemmel és ez mind a tietek! Ime, nézzétek, mennyi sziv dobog itt és ez mind rakva van forró, igaz kívánsággal, rakva van áldással, s ez mind nektek esd hosszú és boldog életet, ez az áldás mind ti reátok száll... adja az ég, hogy legyen is foganatja!

Mi, főtiszteletű egyházkerület! atyáskodó gondoskodástokat még egyszer melegen megköszönve, birtokunkba s becsületünk védelme alá vesszük e díszes épületet, melyet nekünk adtatok; magunk részéről azon óhajnak adva kifejezést, bárha lakoznék ő benne a békeség, járna tornácaiban mindig fölemelt fövel a tudomány, mint eddig jára, s lenne az ő virágzása hosszú és nagy, gyermekei pedig, kiket nővel a hazának, a társadalomnak, reá fényt és dicsőséget hozók. *Úgy légyen!*“

Ezzel az örökre emlékezetes iskolai ünnepély, a jelen volt nagy közönség örömrészvét nyilvánításai között, bevégeztetett.

Majd *Orbán József*, ez évi közigazgató foglalta el a szószéket s fölolvasta a lefolyt iskolai évről nagy érdekléssel hallgatott jelentését, melyben kiválóan megragadta a közfigyelmet s fokozta az érdeklődést, a főiskola régi épületrészeinek s azok építése idejének történelmi adatokkal kísért ismertetése. A többi ünnepélyességek: ének, zene, szavalás, pályadíjak kiosztása sat., az azon napi délutáni órákra estek, s követték ezeket a két következő napon, a közgyűlési üléseket megelőző reggeli órákban, a jelen iskolai év elején beállított akadémiai tanárok programmszerű székfoglaló beszédeik; jelesen: *Radácsi György*, ó- és új-szövetségi szentírásmagyarázat tanára, értekezett az *Ó-testamentomi írásmagyarázat magyar irodalmának történetéről*; *Krüzszely Bálint*, jogtanár pedig a *váltóknak a társadalmi életre gyakorlott befolyásáról*. Kik is ezen alkalommal, *Molnár Lajos*, gimnáziumi új tanárral együtt, alakszerű esküjüket letevén, a főiskolai kormányzóság által tanári székeikbe beiktattattak. Az ezt követő harmadik napon végül *Nemes Ferenc*, jogtanár, néhai *Csoma Mihály* nyugalmazott tanár fölött tartott emlékbeszédet, melylyel az iskolai ünnepélyességek sorrendje teljes befejezést nyert.

* * *

A vasárnapi ünnepélyes nap után következő napon, azaz június 24-én, a közgyűlés elnök szuperintendens ur által megnyitvatván:

2. A képviselők megbízó-levelei.
igazolttaknak tekintettek.
3. Folyó évi tavaszi közgyűlésének jegyzőkönyve 4. száma, az egyházi és iskolai mindennemű alapítványok összeírására szolgáló mintaiveknek 1000 példányban leendő kinyomatása elrendeltetvén: jelentetik az elnökség által, hogy a kellő számú példányok készen, rendelkezésre állanak.

E mintaivek az esperesek között kiosztatván, utasítatnak, hogy azoknak egyöntetű betöltése módja iránt az egyházakat s lelkészeket kellően értesítsék.

4. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyve 5-ik száma alatt, hivatkozással a mult évi nyári pataki közgyűlés jegyzőkönyve 42-ik pontjára, a sárospataki tanári kar ismételten utasítva lévén, egy a könyvtár rendezésének minden ágát, valamint az éremgyűjteménynek rendezését, s esetleg a szépművészeti muzeummal netalán párhuzamosan vezethető régészeti gyűjtemény mikénti fölállítására és kezelésére vonatkozó javaslatnak, a tanügyi bizottság útján, jelen gyűlésünkre halaszthatlanul leendő beadására: főiskolai szék, közvetlenül az akadémiai igazgató által, beterjeszti ez ügyben készített munkálatát, melyszerint kiterjesztvén figyelmét elsöben is az éremgyűjtemény rendezésére, annak számára külön helyiség rendezését hozza javaslatba s a régiségi tárgyakat együttesen mai viszonyaink szerint legelőnyösebben a rendezett szépművészeti muzeummal tanácsolja kapcsolatba hozni; meghatározván ennek időnkénti gondozása módját is.

A könyvtár ügyére nézve pedig, mindenekelőtt azon helyzetet emeli ki iskolai szék, hogy noha a könyvtár rendezési munkálata e század folyamán több ízben foganatba vétetett, de sem teljesen végre nem hajtatott, sem a végzett munka nem olyan volt, mely a könyvtárrendezés egyszerű igényeinek megfelelt volna, nevezetesen tudni azt, mi az, a mit a könyvtárban bírnak, s hogy a tudott darabok könnyen és biztosan megtalálhatók lennének.

Megbízott iskolai szék, midőn a kebeléből kinevezett bizottság eljárása nyomán, a magában igen egyszerű cél módozatainak megállapításában lelte valódi föladatát, szem előtt kívánta tartani s föl akarta használni, mindazon eredményeket, melyeket az eddigi rendezési munkálatokból fölhasználni lehet, s e nézetből kiindulva, az ujonnan végrehajtandó rendezési munkának módozatait több pontokban körvonalozva látja megállapítandóknak.

A mi a könyvtár rendezésre fordítandó összeget illeti, azt 2000 frtnál kevesebbre tehetőnek nem látja, s midőn a rendezés munkálatát köziskolai szék elfogadás végett az egyházkerületnek melegen ajánlja, helyt ad ugyanakkor a kebeléből, e munkálat megkészítésével megbízott választmány azon nézetének, hogy csak legyen végrehajtva maga a könyvtárrendezés, főiskolánk ez égető szükséglete, műveltségének s előrehaladásának e nagy keze; minden egyéb ide tartozó kérdés önmagától, a helyi viszonyok nyomása alatt, önként megoldást talál.

A könyvtár és éremgyűjtemény rendezését tárgyzó ezen munkálat egész terjedelmében s minden pontjaiban elfogadtatik, s midőn a célba vett rendezés nagy és terhes munkáját az egyházkerület ezennel elhatározta, azzal a már eddig is gyakorlatiasságáról s fáradhatlan szorgalmáról ismert Szinyei Gerzson fő-könyvtárnokot bizza meg. A könyvtár rendezésére fordítandó összeg, egyelőre 2000 frtban állapítatván meg: annak utalványozása, a benyújtott javaslat értelmében, részletekben, időnkint, a teljesített munka arányában, a könyvtárnok jelentésére, a végzett munkák számlás bemutatása mellett lesz eszközlendő. A rendezési munkálat két évnél tovább nem tarthat s az e fölötti örködésre és a munka mennyire történt haladásának időnkénti megfigyelésére, gazdasági választmány s esetleg a főiskolai tanügyi választmány bízhatnak meg; az egyházkerületnek, az előhaladt rendezési munkálatról, időnként jelentés tétetvén.

5. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 11-ik számú határozatában, vonatkozással a még mult évi mádi őszi gyűlés jegyzőkönyve 65-ik számú határozatára, s annak mint egy kiegészítéséül, egy különdöttség azzal bízott meg, hogy a sárospataki főiskola tulajdonát képező s Fráter Sándor által hasznóbérelt györgyartlói birtokot megtekintvén, annak alapos megvizsgálása után, adna véleményes jelentést arról, hogy szükségesek-e és ha igen, milynemű beruházások, ezen birtokba; külö-

nösen azon célból, hogy a birtoknak az állítólagos és Fráter Sándor bérlő által több ízben érzékenyen panaszlott talajviz által való rongálása és az ebből származó károsítások megakadályoztassanak? E küldöttség beadván eljárásáról kimerítő jelentését, a helyszínén tett, közvetlen tapasztalata eredményeül tényként tünteti fel azt, hogy a nevezett birtoknak csakugyan jelentékeny hátrányára van az, hogy a talajviz rongálásának ki van téve s mint erről, szintén a tapasztalásból meggyőződött, szükségesnek és hasznosnak és épen azért ajánlatosnak is tartaná, ha a Fráter Sándor bérlő által tervezett s kicsi részben már keresztül is vitt csatornázási munkálat, egészterjedelmében kiépíttetnék. Nem hallgathatja el azonban, hogy e művelet részint anyagi áldozatokat kívánna meg a főiskolától s így újabb kiadásokkal terhelné meg annak különben is sok oldalról igénybe vett pénztárát, részint pedig, keresztülvitelét illetőleg, jogi nehézségekre szolgáltat alkalmat, amennyiben a tervezetbe vont Kolló-tó víztömegének a szándékolt csatornázási művelet által beálló, nagyobb arányban való növelése, igen közelről érinti a nevezett terület közös birtokosainak érdekeit, sőt a Tiszaszabályozó-társulatnak, a főiskola ezen fekvőségét környező összes területére vonatkozó tervezetét is.

Egyházkerületünk bármennyire megvan is győződve, küldöttség indokolt jelentése után, az ajánlatba tett csatornázási műveletnek, a főiskola györgyarlói birtokára vonatkozó hasznáról és kívánatos voltáról: annak létesítésére, a jelen körülmények között, semmi áldozatot sem tehet. Nincs azonban ellenére, hogy Fráter Sándor, bérlő, a megkezdett és a maga legjobb belátása szerint tervezett csatornázási munkálatot, saját költségén és saját felelőssége mellett tovább folytassa, illetőleg kiegészítse s felhatalmazza arra, hogy a kivitellel együtt járó s küldöttség által is feltüntetett jogi nehézségek elhárítása végett, tegye magát érülködésbe, egyrészt a Kolló-tó közös birtokosaival, sőt a főiskola tulajdonát képező terület többi szomszédos birtokosaival; másrészt pedig a Tiszaszabályozó-társulat illetékes ügyvezetőivel; világos és írásban is kifejezett beleegyezési nyilatkozatot eszközölvén azoktól arra nézve, hogy az előállítandó csatornázás keresztülvitele ellen, maguk részéről nincs kifogásuk s annak megvalósításába, jogi szempontból is, belenyugszanak.

6. Ugyanazon közgyűlésünk jegyzőkönyvének 39-ik számú pontjában közhelyesléssel találkozván a dunántúl való egyházkerület azon indítványa, melyszerint kéressék fel a képviselőház arra, hogy az 1878. évi államköltségben, a magyar protestáns egyházak részére fölveendő államsegély, az 1868—76. éveken át élvezett mennyiségben szavaztassék meg: superintendensi hivatalunk bizott meg azzal, hogy ez ügyet, a hason szellemben teendő fölírás szempontjából, a legközelebbi egyetemes convent tárgyai közé sziveskedjék fölvetetni. Superintendens úr jelenti, hogy ez irányban, lépéseket még nem állott módjában tenni; mert a határozat kelte óta, conventi egyetemes ülés még nem tartatott.

Értesítése helyeslőleg tudomásul vétetik s ez ügy további szives figyelmébe ajánltatik.

7. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 48. számú határozatára vonatkozólag, olvastatott a szászfai lelkészválasztási ügyben, az újabb papválasztás eszközzésére, egyházkerületünk kebeléből kiküldött bizottság jelentése, s a megejtett papválasztásról felvett jegyzőkönyv, melyszerint Borbély József, szavazattöbbséggel, szászfai lelkészül elválasztatott.

Küldöttség eljárása helyeslőleg vétetik tudomásul; Borbély József, a szászfai egyházba lelkészül megerősíttetik, s erről az abauji egyházmegye esperesi hivatala értesíttetni határoztatik.

8. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyvének 80. A—4 pontjára vonatkozólag, olvastatott a főiskolai építkezésről vezetett számadások felülvizsgálatára utasított s az egyházmegyék küldötteiből alakult bizottság jegyzőkönyve.

Ezen nagyfontosságú munkálat 4-ik pontjában mindenekelőtt időrendben feltünteti a küldöttség azon határozatokat, melyeket egyházkerületünk ezen főiskolai építkezés tárgyában, 1865. évtől kezdve hozott, mint mely évben tartott tavaszi gyűlésen már jelzé főgondnokunk elnöki megnyitó beszédében a főiskolai tantermek bővítésének szükségét, feltüntetni kívánván ezen történeti összeállítással a küldöttség azon különböző átalakulásokat, a melyeken ezen építkezési ügy, az eszme első megpendítésétől kezdve annak végbefejezéseig, a mai napig, keresztül ment.

Ennek előadása után felhossa küldöttség, hogy az építkezési pénztár alapját azon 34 ezer frt. vetette meg, mely a tanítóképezde eladásából származott, melyet tetemesebb összeggel az egyházkerület által adott 17000 frt. kölcsön és a hazai első takarékpénztárból felvett 20000 frt. kölcsön emelt. Ezek alapján a küldöttség az építkezési pénztár bevételeit

pontos számítással	86334 frt. 68 krban,
kiadásait	80882 frt. 97 krban
állapítja meg, minek folytán maradék gyanánt	5451 frt. 71 kr.

mutatkozik.

Bevétel gyanánt jelentkezik:

1. 1874. évi pénztári maradék	7548 frt. 06 kr.
2. 1875—76., 77. évben tőke és tőkésített kamat tett.	36322 frt. 39 kr.
3. 1876—1877. években az államsegélyből nyert összeg	4300 frt. — kr.
4. Az egyházkerulettől kölcsön	17000 frt. — kr.
5. Pesti takarékpénztári kölcsön	20000 frt. — kr.
6. Vegyes bevételek	691 frt. 95 kr.
7. A sárospataki népbankkal történt végleszámlálás folytán bevé-	
tetett tőkésített kamat	472 frt. 28 kr.
Összesen	86334 frt. 68 kr.

Kiadatott az építkezésre, a küldöttség által előterjesztett táblás-kimutatás szerint:

1875. évben	15814 frt. 73 kr.
1876. „	41832 frt. 6 kr.
1877. „	22680 frt. 48 kr.
1878. „	555 frt. 70 kr.
Összesen	80882 frt. 97 kr.

Megjegyzendő azonban, hogy ezen 80882 frt. 97 kr. kiadásban 11777 frt. 79 krt. tesznek azon kiadások, melyek nem közvetlenül magára az újonnan emelt épületre, hanem nagyrészen annak belső berendezésére, kerítésekre, a régi épületen s egyéb főiskolai épületeken szükségessé vált javításokra fordítottak.

A mi már most a maradék gyanánt mutatkozó 5471 frt. 71 krt illeti:

Ebből 2785 frt. 27 kr. a Kun Dániel-féle birtokra bekebelezve levő adósság kifizetésére fordítván: a pénztári készlet 2666 frt. 44 krt. tesz.

Követelési állapota tesz az építkezési pénztárnak:

1. Készpénz-készlet	2666 frt. 44 kr.
2. A fennebbiek szerint a Kun birtokon levő követelése	2785 frt. 27 kr.
3. Az egyházkerulettől nyert kölcsönből hibásan a közpénztár javára irt	3000 frt. — kr.
4. Téglagyári osztalék	1435 frt. 85 kr.
Összesen	9887 frt. 56 kr.

Ezenfelül a téglagyári consortium feloszolván, a főiskolára jutott s elárusítandó 144,500 téglá és cserép eladási ára.

Terhe: téglá árába még tartozik 3369 frttal.
A pénztár valódi állása tehát 6518 frt. 56 kr.

Terhelő adóssága:

1. Az egyházkerületnek a fennebbi 3000 frttal együtt	20000 frt.
2. A hazai első takarékpénztárnak	20000 frt.
	Összesen 40000 frt.
melyből eddig törlesztett	400 frtot.
	Marad 39600 frt.

A fennebbi 2-ik pontban említett összeg 30 év alatt törlesztendő.

Ezen számadások részletes előttüntetése mellett, jelenti a küldöttség, hogy a fennebb megállapított s végeredményeiben itt is feltüntetett számadás, minden tételeiben pontosan okmányokkal támogatva van, s úgy azok végleges helybenahagyása ellen akadály fenn nem forog.

A küldöttség kimerítő jelentése tudomásul vétetik; az építkezésről vezetett s 1878. május 16-ig terjedő időről készített számadás, a fennebb végeredményeiben közlött módon, helyesen szerkesztettnek kimondatik, az ezennel megerősített s a gazdasági választmány, ezen építkezésre vonatkozólag, a mondott napig a számadás terhe alól felmentetik, és miután a jelentésből az tűnik ki, hogy a téglagyári részvénytársaság feloslása folytán előállott a társakkal való végleszámolás szüksége, kötelességévé tétetik a gazdasági választmánynak, hogy ezen téglagyári ügyet mielőbb bonyolítsa le s a végszámadást a társaság tagjaival tegye meg.

9. Ugyanazon küldöttség, az említett számu határozatban, annak megvizsgálásával is megbízott, hogy mi vészett el a főiskola pénzeiből s mi van meg?

Ezen kérdésre jegyzőkönyvének további folyamán előadja:

a) hogy a Miklós Ferenc örökösei címén szereplő s behajtás végett Horváth Antal egyházkerületi ügyvédnek már régen átadatott tőke állásának megvizsgálásánál talált egy névalírással nélküli, de Horváth Antal kézírásának ismert számlát, melyből az tűnik ki, hogy abban a pénztárnokhoz 1870. január 23-án küldött 137 frt. 40 krt. kétszer számítja be, s továbbá, hogy ugyanő, Kun Dánielhez több ízben összesen 400 frtot küldött, a mi az akkori számadásokba bevéve nincs.

Egyházkerületünk utasítja a gazdasági választmányt, hogy ezen ügyet mielőbb tisztába hozandó, szólítsa fel Horváth Antal egyházkerületi ügyészt, az állítólag Kun Dániel kezéhez fizetett 400 frtról kiállított nyugták felmutatására és egyszersmind a kétszer beszámított 137 frt. 40 kr. befizetésére, s a Horváth Antal által felmutatandó bizonyítékok figyelembe vételével, tegye meg a szükséges lépéseket arra, hogy ezen követelés a pénztárba befolyjon.

b) Beterjeszti a Kun Dániel-féle birtokra eső adósságok összegét kitüntető összeírást, a mely szerint ezen birtokra eső adósság tesz 23429 frt. 70 krt, megjegyezvén, miszerint valószínű, hogy ennél több már nem fog felmerülni, mivel a főiskola adóssai már részint felszólítottak a fizetésre, részint be is pereltettek, s a beterjesztett kimutatásban felsoroltakon felül többen nem jelentkeztek a Kun Dániel nyugtájával. Ezen összeg fedezésére szolgál azon 387 holdat tevő szántóföld, melyet a főiskola 1876-ban Kun Dánieltől átvett, a mely földbirtokra nézve, a gazdasági választmány elnökének előterjesztése alapján, tudatja a küldöttség, hogy ezen birtok holdjáért 50 frt. vételár ígértetvén, az jelenleg 19350 frtért eladható lenne.

Egyházkerületünk alaposan reménylven azt, hogy ezen birtok értéke, a helyi viszonyok változával, magasabbra is fog emelkedni, nem látja még most eljötnék az időt ezen birtok eladására, annyival inkább, mivel a Kun-féle birtok jövedelme megközelítőleg kiadja ezen tőke kamatát.

c) Jelenti küldöttség, hogy az Antalfi János által elsikkasztott 5356 frtos betét-könyvecske értékeért a bank bepereltetett s a követelés a bank ingatlanaira előjegyezve van, s a bank-hivatalnokok ingóságai lefoglaltattak.

Ezen összegzen felül Antalfi adóssága tesz 4000 frtot,
a mely összeg be van ugyan kebelezve az adós ingatlanára, de ezen jelzálog az összeget nem fedezi.

Tartozik továbbá a tápintézeti pénztárnak 617 frttal.
Hordók árába 195 frt. 35 krral.
Malomkőbánya neve alatt felvett 3000 frt. kölcsön kamata
fejében 720 frttal.

Összesen . . 5532 frt. 35 kr., mely összeg legnagyobb részében elveszettnek tekintendő.

Ezen jelentés sajnos tudomásul vétetik; utasittatik azonban a főiskolai jogigazgató, hogy ezen követeléseket a lehetőségig megmenteni teljes erővel igyekezzenek.

d) Ugyanazon határozat mondatik ki a Kis Ferenc volt gazda által a legrendetlenebbül kezelt s összesen 365 köböl, 2 véka gabona s 55 köböl buzából álló magtár-pereiről is, mely magtári ügy lehető tisztázására gazdasági választmány utasittatik.

e) A jogigazgató előterjesztése alapján jelenti a küldöttség, hogy a Göcze Bertalan elleni követelés iránti perben hozott ítélet többé felelbezhető nem lévén, rövid időn le fog folyni. 15000 frt., sőt az ezen felüli 7000 frt. bevételéhez is van még remény; továbbá, hogy a két évvel ezelőtt bekebelezve nem lévő 46000 frt. tőkéből 17359 frt., részint behajtás folytán, részint bekebelezéssel biztosított, hogy 74 per van jelenleg folyamatban, 53323 frt. tőke és kamat erejéig.

Tudomásul vétetik.

f) Előadja továbbá küldöttség, hogy nem rendelkezvén sem oly hosszú idővel, mennyi az elveszett és biztos tőkék pontos kimutatására szükséges, sem a megkivántató adatokkal: elfogadta gazdasági választmányi elnök rövid átlagos kimutatását a mult két évben volt tőkékről, befolyt és hátralékos kamatokról, valamint az ingatlanok jövedelmeiről, a mely is ekként áll:

Pénztár neve	Tőkeösszeg				Kamat 1877-ben			
	1876 végén		1877 végén		befolyt		hátralék	
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
1. Közpénztár	187477	81	195844	21 ¹ / ₂	30489	57 ¹ / ₂	27110	66
2. Képezde	24037	09	23378	49	2103	28	2592	—
3. Tápintézet	51831	11 ¹ / ₂	49387	08 ¹ / ₂	6811	22	4607	29
4. Könyvtári	2007	70	1108	—	68	04	80	—
5. Horváth Mária	66228	28	68832	35	6212	98	1682	08
Összesen	331581	99¹/₂	338550	14	45685	09¹/₂	36072	03

1877-ben nem kamatozott: 71765 frt. 40 kr. tőke és 2250 darab arany.

Ingtalanokból jövedelem:

1. Istvánházi birtok haszonbére	10000	frt. — kr.
2. Györgytarló haszonbére	5009	frt. 32 kr.
3. Kun birtok	1400	frt. — kr.
4. Mosolygó-puszta	1100	frt. — kr.
5. Trachyt-malomkőbánya részletjövödelme	500	frt. — kr.
6. Ladányi birtok	434	frt. 94 kr.
7. Mádi birtok	12	frt. — kr.
8. Détér-ajnácskői birtok	370	frt. — kr.
9. Ujhelyi rét	80	frt. — kr.
10. Pataki rét	30	frt. — kr.
11. Házbérekől (tanárok lakása)	1650	frt. — kr.
12. Szőlő jövödelme átlag	2000	frt. — kr.
13. Könyvkereskedésből	7000	frt. — kr.
Összesen	29586	frt. 26 kr.

Ezeken felül: Vay-Mocsáry alapból 4800

Teleki-Szentes-Szeremlei alapból 900

Kiemeli azonban a küldöttség, hogy annak — miszerint hosszas működése után is a tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvében 80. és 86. szám alatt hozott határozatokban eléje irt feladatoknak teljesen meg nem felelhetett, hogy pontos és kimerítő kimutatást sem a tőkék állásáról, sem a költség-előirányzatról elő nem terjeszthet — oka az, hogy ezekről eléje sem a gazdasági választmány, sem a pénztárnok semmi kimutatást nem adott; véleményezi azért, hogy utasítsák a gazdasági választmány egy pontos és részletes kimutatás készítésére, a biztos és jövödelmező tőkékről; továbbá a kétes és reménybeli, valamint a reménytelen vagyis elveszett tőkepénzekről és ezt a jövő évi számvevőszéknek beadni el ne mulasztja, valamint az ingó és ingatlan javakról is pontos leltárt készítsen.

A küldöttség ezen javaslata elfogadtatott, s gazdasági választmánynak a fent irtak megtétele köteleességévé tétetett.

g) Javasolja a küldöttség, hogy mivel Horváth Antal, egyházkerületi ügyész, elaggott kora miatt, kellő erélylyel és tevékenységgel nem járhat el a főiskola és az egyházkerület peres ügyei vezetésénél, jövőre a fontosabb ügyek Bizony Ákos alügyészre bizassanak, sőt ha az egyházkerület pénzereje engedi, Horváth Antal ügyész nyugdíjaztassék.

Meggyőződvn közgyűlésünk, hogy Horváth Antal, egyházkerületi ügyész, elaggott kora miatt, már többé nem vezetheti egyházkerületünk peres ügyeit: őt ezek további vezetése alól felmenti, s hosszas szolgálatai elismerésül, holta napjáig évenként kifizetendő 100

h) Indítványozza a bizottság, hogy a pénztárnok által vezetett táblás-kimutatásoknak készíttessék egy új mintája, melyben az eddigi rovatok megtartása mellett, a régi kamat-rovatfőben az előző évi lejárat napja, a bevétel-rovat alatt a napló tételszáma jegyeztessék be, s a tartozásban maradt tőke és kamat egy külön rovatban tétessék ki; mely kimutatáshoz egyszersmind a megkivántató mintát is beterjeszti.

Javasolja továbbá, hogy szigoruan utasítsák a pénztárnok az általa vezetett könyvek rovatainak pontos betöltésére, az egyes rovatokban foglalt tételek összeadása s a következő lapra átvitelére, hogy abból a pénztár állása első tekintetre kitűnjék.

A küldöttség által bemutatott rovatos minta elfogadtatik, s a táblás-kimutatás a szerint készíttetni rendeltetik; az pedig, hogy a pénztár-könyvek minden rovatai kitöltessenek, a tételek összeadassanak, szóval a könyvek rendesen vezetessenek, szigoruan meghagyatik a pénztárnoknak, sőt a gazdasági választmánynak is kötelességévé tétetik, hogy a pénztári könyvek pontos vezetésére felügyeljen.

i) Végül megjegyzi a küldöttség, hogy bűnös hanyagságot lát abban, hogy a pénztárnok az Antalfi János által elsikkasztott 5356 frtos takarékpénztári betét-könyv kivételét sem az 1876. évi, sem az 1877. évi számvevőszéknek nem jelentette, s csak másfél év múlva tűnt ki azon könyv hiánya.

Közgyűlésünk roszalja és kárhóztatja a pénztárnoknak ezen hanyagságát, de miután ezen ügy az illetékes törvényszék elintézése alatt áll, nem akarja határozatával a törvényszék intézkedését megelőzni, s így a pénztárnok felelőssége kérdésében a törvényszék ítéletének jogerejüvé válta után fog határozatot hozni.

10. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyvének 80 – 6) száma alatti határozata folytán, a jogigazgató költségjegyzékének megvizsgálásával megbizott küldöttség beadván jelentését, ebben az 1876. évi szeptember 26-tól 1877. június 30-ig terjedő időre jogigazgatónak, tiszti kiadások címén, 400 frt. 23 krt véleményez kifizettetni; a peres ügyekben felszámított előlegekre nézve pedig előadja, hogy az egyházkerületi számvevőszék időközben a peres és perenkivüli jogügyekben felhasznált költségek elszámolására egy új rovatos könyv vezetését határozván el, utasítani kívánja gazdasági választmányt, miszerint a jogigazgatóval és pénztárnokkal már ezen peres költségeket is bevezettetvén ezen könyvbe, azokat a számvevőszék utasítása szerint számolják el.

Ezen jelentésben előadottak egyházkerületünk helyeslésével találkozáván: jogigazgató részére, az említett időre járó tiszti díjai és kiadásai címén, 400 frt. 23 kr. megállapittatik, s annak kiutalványozására, amennyiben még az fedezve nem volna, gazdasági választmány utasittatik és a jelentésnek a peres és perenkivüli jogügyekre vonatkozó része is elfogadtatván, utasittatik jogigazgató s a főiskolai pénztárnok, hogy a felszámított előlegeket ezen könyvbe vezetvén, azt a számvevőszék által megállapított módon számolják el.

11. Ugyanazon közgyűlés, jegyzőkönyvének, 80 — C) számu határozatára vonatkozólag, olvastatott az istvánházi birtok vizsabályozási ügyében, főiskolánkat, a vizsabályozó-társulat legutóbbi gyűlésén való képvisellel megbizott küldöttség jelentése.

Ezen jelentésben tudatják a kiküldöttek, hogy a társulat alapszabályai a minisztérium által jóváhagyatván, a társulat megalakult; igazgató-választmánya és kezelő személyzete megválasztott, s az eddigi számadások pontos elkészítésére a választmány utasittatott.

A mi a gátmunkálat műszaki részét illeti, a gátak legnagyobb részben már elkészültek, részint készülöben vannak.

Az összes munkálatok költsége előbb 15,639 forintra volt előirányozva, azonban a minisztérium a gátakat az 1876. évi árviz magasságát egy méterrel meghaladó magasságban rendelvén kiépíteni, ezen munkatöbblet a költségeket 23,633 forintra emeli fel, mely költségek megközelítőleg 2241¹⁰⁰⁹/₂₀₀ hold földbirtokosai között oszlanak fel, melyből főiskolánk 963 holdat bir.

Ezen gátépítésre tényleg már eddig kiadatott 17,406 forint összegbe, az istvánházi pusztá bérlői, a Schweiger testvérek, fizettek 10,083 forintot, melynek 5000 forintot haladó része, a főiskolai pénztár által viselendő, s ez alapon ők a folyó évi áprilisi bérösszeget visszatartották, a mihez bérlőknek, a bérleti szerződés értelmében, nincs joguk.

Egyházkerületünk ezen jelentést, mivel annak műszaki része folyamatban levő s még be nem végzett dolog, azon utasítással adja vissza a gazdasági választmány-nak, hogy ezen nagyfontosságú vizszabályozási ügyet folytonos éber figyelemmel kísérje, s abban a főiskola érdekében minden szükségeseket tegyen meg; minthogy pedig bérlőknek, az 1876. évi sárospataki gyűlés 10. számú határozata, valamint a 11. pontban megerősített bérszerződés értelmében, annyival kevésbé van joguk a bérösszeget visszatartani, mivel ezen összegben oly kiadások is foglaltatnak, melyek az 1876. évi árvíz lebecsátására, a régi gátak javítására fordítottak, s melyek bérlők által fedezendőek; minthogy továbbá az 1877. évi Mádon tartott őszi közgyűlés 64. számú i) pont alatti határozata a gátépítésre fordítandó s bérlők által előlegezendő költségekből az 5000 forintot meghaladó összeget, 500 forintos részletekben rendeli beszámíttatni, s ezen részletek is csak akkor lesznek esedékessé, illetőleg levonás csak akkor kezdődik, midőn a „munkálat collaudirozása után a formális s szabályszerűen átvizsgált számadásból annak (t. i. az ármentesítési munkálatnak) helyességéről meggyőződést fog meríteni“ egyházkerületünk, az építkezésről való számadások pedig még el nem készültek, sőt az alapszabályok megerősítéseig ily munkálatok teljesíthetők nem is voltak: utasítja közgyűlésünk a gazdasági választmányt, hogy ha a bérlők még egyszeri barátságos fölszólítás folytán sem fizetnének, a bérösszeget rajtuk perrel is hajtsa be.

- 12.** A magyar kir. vallás- és közoktatási minisztérium, folyó évi május hó 31-én, Budapesten, 10,096. szám alatt kelt intézvényében, a horvát-szlavon, dalmát, osztrák kormány megkeresése következtében, utasíttatni rendeli a lelkészeket, hogy a területükön elhalt horvát-szlavon-, dalmátországi illetőségű egyének anyakönyvi kivonatait tegyék át hivatalból az elhunyt illetékes lelkészi hivatalához; ismeretlenség, vagy ki nem puhatolhatás esetén pedig juttassák azokat, egyházi főhatóságaik útján, közvetlenül, a zágrábi Horvát-Szlavon, Dalmátország kormányhoz.
- 13.** Ugyanazon minisztérium, folyó évi május 31-én, Budapesten, 1173. szám alatt kelt intézvényében, értesíti szuperintendensi hivatalunkat, miszerint a kassai római kath. püspöknek értésére adta, hogy néhai Balog András, vékei ref. lakosnak, a bolyi római kath. lelkész által, a katolikus egyház kebelébe halálos ágyon történt átvétele a törvény előtt semmis lévén: nevezettnek a római kath. egyház szertartásai szerint eszközölt eltemetése is illetéktelen eljárás volt.

Mindezen intézvények tudomásul vétetvén, szuperintendensi uton köröztetni rendeltettek.

- 14.** Ugyanazon minisztérium folyó évi május hó 4-én kelt 539-ik számú s szuperintendensi hivatalunkhoz áttett leiratában, hivatkozván azon visszatetszésre, melyet februárius hó 8-án, 203. szám alatt kibocsátott s szent István király ünnepének megtartására vonatkozó rendelete, az egyetemes protestáns érületben s egyházkerületünkben is keltett: tudatja, hogy fentidézett rendeletét visszavonja s hatályon kívül helyezi; fentartván magának, hogy a magyar államiság szempontjából, ama rendelettel egyedül elérni szándékolt célra, esetleg a törvényhozás közbejöttével is, a szükséges intézkedéseket megtegye.

E miniszteri leirat örvendetes tudomásul vétetik.

- 15.** Ugyanazon minisztérium, folyó évi április hó 25-én, 9131. szám alatt kelt leiratában tudatja, hogy ő császári királyi Felsége a tizza-ladányi helvét hitvallásu egyházközségnek, temploma fölépítésére, kézi pénztárából 200 forintot méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

Legkegyelmesebb urunk Királyunk eme magas kegyelme, hódoló tisztelettel és hálás köszönettel tudomásul vétetik.

16. Az egyházkerületi lelkészvizsgáló bizottmány, folyó évi június hó 16—22-ik napjain Sárospatakon történt működéséről a következőkben terjeszti fel jelentését: A lelkészi vizsgálatot megelőzőleg a vizsgálati szabályok értelmében kiadatott: 1. Az első, vagyis bekebelezési vizsgálatot tevőknek: a) otthoni kidolgozásra, theológiai értekezésül: „az urvacsora eredete és célja;“ egyházi beszédre szövegül: 1. Tim. 4., 12. b) Itteni dolgozatra, theológiai értekezésül: „mi jelentősége van a vallásnak a társadalomra nézve?“; egyházi beszédre: Péld. 26., 20. „mint a tűz, ha nincs rajta fa, elfogy; úgy, mikor nincsen rágalmasz, megszűnik a háboruság“ 2. A második, vagyis lelkészképesítő vizsgát tevőknek: a) otthoni kidolgozásra: „Egy aranymenyegzői beszéd,“ vagyis agenda; b) Itten kidolgozandó egyházi beszédre e thema: „Isten a kevélyeket megalázza“ és egy másik: templomszentelés alkalmára urvacsora utáni beszéd. Mindezen beadott dolgozatok az elnökség által a vizsgáló-bizottság tagjai közt megbírálás végett előre szétosztatván: érdemileg megbíráltattak s a bírálatok az osztályozásnál figyelembe vétel végett választmány elé terjesztettek. Ez megtörténvén, június hó 17-én a szóbeli vizsga megkezdett s a következő napokon folytatott. A mindkét rendbeli vizsga eredménye, a pontosan vezetett és följegyzett osztályjegyzékek értelmében, következő általános osztályzatot tüntette elő: I. Első, vagyis bekebelezési vizsgát tettek: Tantó János végzett theológus kitünő, Vitányi Bertalan végz. th. első, Bárdos István végz. th. első, Farkas Lajos végz. th. első, Molnár Mihály végz. th. első, Földváry Gerzson végz. th. első, Kovács Lajos végz. th. kitünő, Molnár Miklós végz. th. kitünő, Balajthi Károly végz. th. első, Oláh Péter végz. th. kitünő, Szabó Gyula végz. th. kitünő, Kolozs István végz. th. első, Czinke István végz. th. kitünő, Szabó Endre végz. th. első, Tóbiás Gyula végz. th. első, Szücs Sándor végz. th. kitünő, Szücs István végz. th. első, Fűrjész Tamás végz. th. első, Takács Gyula végz. th. kitünő, Pajkos Endre végz. th. kitünő, Bánóczi Endre végz. th. kitünő, Németh Péter végz. th. kitünő, Sarkadi Mihály végz. th. egy tantárgyból javító-vizsgára utasítatván, míg e vizsgát le nem teszi, a segédlelkészi teendőkre kibocsátványt nem nyer; a többi tantárgyakból osztályzata első. Kiss Gyula palkonyai segédlelkész két tantárgyból pótlólag tett javító-vizsgája első osztályzattal. II. Másod, vagyis lelkészképesítő vizsgát tettek: Bogárdi Dániel megyasszó i segédlelkész első, Magyar István pelsúci s. l. első, Reho János hamvai s. l. első, Barta Mihály radistyáni s. l. kitünő, Sztankovics Lajos sátoralja-ujhelyi s. l. első, Turi Sándor rimaszombati s. l. első, Tomori Endre balogi s. l. első, Juhász Lajos nagy-peszeki s. l. első, Furik János szentesi s.-lelkész első osztályzattal. Ezek szerint első, vagyis bekebelezési vizsgát tettek 24-en. Ezek közül kitünő osztályzatot nyert 11, első osztályzatot egynek kivételével, ki egy tantárgyból javító-vizsgára utasított: mindössze 13. Másod, vagyis lelkészképesítő vizsgát tett 9. Ezek közül kitünő osztályzatot nyert 1, első osztályzatot pedig 8, kik is a megállapított sorrendben egyenkint állván a vizsgáló-választmány elé, mindennemű bizonyítványaik felolvastattak, minden tantárgyból az előirt vizsgálati szabályok értelmében szigoruan megvizsgáltattak s miután az érdemleges osztályjegyzékek a vizsgáló-bizottság által megállapítatva, a vizsgáról szóló bizonyítványokba bejegyeztettek: e bizonyítványok választmányi tagok névaláírásával s hivatalos pecséttel ellátatva, a megvizsgáltak kezeibe adatván, ők maguk a vizsgáló-választmánynak az elnökség által tolmácsolt áldáskívánata mellett, további szent pályájukra elbocsátattak.

A vizsga lefolyásáról, annak részleteiről szóló s a vizsgát tevők képesítési minőségét feltüntető eme jelentés tudomásul vétetik s úgy ezen jelentés, mint a vizsgát tevők iskolai és másnemű bizonyítványaikat kivonatilag magában foglaló bővebb jegyzőkönyv, megőrzés végett, levéltárunkba betétetni határozottatott.

17. Szuperintendensi hivatalunk bemutatja azon munkálatot, melyet az 1877. november 15—17. napjain tartott conventi albizottság, hivatásához képest, a zsinati előkészületek szempontjából, legközelebbi május hó 19. s következő napjain tartott gyűlésében készített és megállapított.

E munkálat az egyházmegyéknek adatik ki, azon megbizással, hogy azt tanulmányuk tárgyává tevén, legközelebbi őszi közgyűlésünkre adják be arra vonatkozó észrevételeiket s netalán váló megjegyzéseiket; ez levén egyedül lehetséges módja annak, hogy a jelen évben, folytatólagosan megtartandó conventen, egyházszervezetünkre és kormányzatunkra vonatkozó minden jogos kíváncsi méltó kifejezést és képviseltetést nyerhessen.

18. Zsindely István, gazdasági választmányi elnök, beterjeszti s helybenhagyás végett ajánlja a gazdasági választmány szabályainak átnézésére kebeléből kiküldött bizottság véleményes javaslatát, melyben a különben eddig célszerűeknek bizonyult szabályokon, következő csekélyebb módosítások hozatnak javaslatba; jelesül:

a 16-ik §. I. cikke ekként lenne módosítandó: „a gazdasági választmány elnökét 3 évre még saját körén kívül is maga választja. Állandó jegyzője az ellenőr.“

a 18. §. I. cikke így: „Az elnök a gazdasági választmány tagjai által 3 évre választatik és saját körén kívül is választható:“

a 22. §. 4-ik pontjának vége így pótlendő: „s állandó jegyzője“ (t. i. a választmánynak).

Egyházkerületünk a gazdasági választmány szabályainak javasolt módosítását egészben el nem fogadhatja, hanem szem előtt tartva különösen azt, hogy a gazdasági választmány tagjai, s így annak elnöke megválasztatása is, kell, hogy az egyházkerület közbizalmának kifolyása legyen, az ajánlott módosítást azon újabb módosítással fogadja el, hogy

a 16. §. I. cikkében legyen kimondva, hogy: *elnökét 3 évre saját köréből választja. Állandó jegyzője az ellenőr.*

a 18. §. I. cikke szintén így legyen: „a gazdasági választmány tagjai által 3 évre saját köréből választatik“ (t. i. az elnök).

a 22. §. 4. pontjának vége így: „s állandó jegyzője.“

Mely ekként módosított alapszabályok érvénybetétele, gazdasági választmánynak figyelmébe ajánltatik. — Ennek folytán

19. Ugy a gazdasági választmány körében, mint az annak körén kívül is nyilatkozó közvélemény kifejezést adván azon elismerésének, miszerint Zsindely István, két évi elnöksége alatt, félreismerhetlen tanujeleit adta a főiskola gazdasági és pénzügyei körül, a maga fáradhatatlan buzgalmának, tevékenységének, annyira, hogy őt e téren nélkülözni, gazdasági választmány kipótolhatatlan veszteségnek tekintené; ezért is az ő újra megválasztatását óhajtandónak tekinti.

Ezen indítvány azonban, a jelenleg már különben is módosított rendszabályok értelmében, a javasolt módon kivihető nem lévén; miután azon okok, melyek a múlt évben az ez ügyben tett rendkívüli intézkedéseket szükségessé tették, most is fenforognak: a közohajtásnak megfelelő ezen szükségesség szempontjából Zsindely István tanár, a gazdasági választmány tagjául 4 évre, vagyis a 6 évre megválasztott városi tagok hátralévő tagsági ideje tartamáig, ujjalag kivételesen megválasztatik.

20. A főiskolai tanügyi bizottság jegyzőkönyvileg előterjeszti, miszerint főiskolai rajztanár, Szűcs István, ki 1848. óta tanít főiskolánk gimnáziumában, immár tanárságának 30-ik évét betöltötte. Miután az állam saját tanárait 25 évi szolgálat után nyugdíjazni szokta, igen méltányosnak látja tanügyi bizottság is, hogy a főtiszteletű egyházkerület ez irányban a humanitás érzelmeitől indítatva, Szűcs István 30 év óta szolgáló rajztanár részére, a Csoma-féle megüresedett nyugdíjból

500 forint kegydíjt engedélyezni, s őt nyugalomba helyezni kegyeskedjék, s míg egyrészt ez által egy régi munkás hátralevő napjai nem hagyatnak vigasztalanul, addig másrészt, a főiskolai rajz-tanításnak új erőhöz jutása által, az egyházkerületnek is nyeresége lesz; ajánlván az ez által meg-
 ürülendő rajztanári székre, ideiglenes tanárul, Zombory Emőd, sárospataki államképezdei rajztanárt, kinek évi díjazása akként eszközöltessék, hogy az a jelenlegi rajztanári évi illetmény s a meg-
 üresült Csoma-féle nyugdíj összegének keretén belől, a közpénztár megterhelhetése nélkül tör-
 ténhessék.

Szücs István rajztanárnak nyugalmaztatását s huzamos szolgálatainak elisme-
 réseül megfelelő kegydíjjali ellátását egyházkerületünk méltányosnak találván, nevezett tanárnak kegydíját akként állapítja meg, hogy a jövő iskolai évre 900 forintot huzand, azontúl pedig évenként 500 forint tétetik számára kegydíj gyanánt folyóvá.

Az ez által megürült rajztanári állomásra pedig, ideiglenesen, 400 forint tisz-
 teletdíj mellett, Zombory Emőd, sárospataki államképezdei rajztanár hivatik föl nyilat-
 kozatra, vajjon hajlandó-e a jelenlegi állomása mellett, vagy azon kívül, a meghatá-
 rozott tanórák száma szerint, ez állomást, a fennebb határozott tiszteletdíj mellett,
 ideiglenesen elfogadni; nyilatkozata még jelen gyűlésünk folyama alatt bevértván.
 Egyszersmind szuperintendens ur is megbizatik, hogy eszközölje ki az illető minisz-
 tériumnál az engedélyt arra, miszerint Zombory Emőd, ez állomást főiskolánkban
 ideiglenesen, államképezdei tanárságának megtartása mellett, elfogadhassa.

21. Szóba hozatott, mult évi Mádton tartott őszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 55-ik pontja, melyben
 Tarnóczi Tivadar gimnáziumi tanár huzamosabb ideig tartó betegeskedése miatt, tanári tisztének
 teljesítésében akadályoztatván, tantárgyainak előadására, a betegeskedő tisztárs iránt való gyön-
 géd figyelemből, Kun Pál, Maklári Pap Miklós, Kovácsi Sándor és Molnár Lajos tanárok voltak
 szívesek vállalkozni.

Most az iskolai év bevégeztével, vissza emlékezvén egyházkerületünk a nevezett
 tanároknak, egyrészt a tisztársi szíves viszonynak, másrészt főiskolánk tanügyé-
 nek hozott áldozatokról és fáradozásokról: készséges elismerésének jegyzőkönyvileg
 kíván kifejezést adni s tanusított buzgalmukat, ezennel e helyen is, megköszöni.

22. Dezső Lajos, állami tanítóképezdei igazgató, tudatván, hogy a sárospataki állami tanítóképezdében,
 az idei tanképesítési vizsgálatok, folyó évi június hó 24-ik és következő napjain fognak megtartatni;
 kéri, hogy egyházkerületünk részéről, a vizsgán leendő képviseltetés céljából, egy biztos kül-
 dessék ki.

Az állami tanítóképezdei képesítési vizsgán való képviseltetésre Terhes Barna
 sárospataki ref. lelkész kéretett fel és bizatott meg.

23. Kiss József, szabolcsmegyei királyi tanfelügyelő, folyó évi május hó 17-én 563. szám alatt kelt
 átiratában figyelmezteti szuperintendensi hivatalunkat, hogy a magyar királyi vallás- és közokta-
 tási minisztérium, a tornászatban járatlan néptanítók számára, a folyó évi nyári szünidők folyama
 alatt, tornászati póttanfolyamot rendezett Budapesten, Nyitrán, Rimaszombatban és Kolozsváron.
 Ennek alapján fölkéri szuperintendens urat, miszerint a zempléni és ungmegyei esperesek utján
 az illető tanító urakat hívná föl az iránt, hogy ha közülök valaki, a fennebbi helyek közül bár-
 melyiken tartandó torna-póttanfolyamon részt akar venni, azon esetben szolgálati bizonyítványaik-
 kal, fölszerelt kérvényeikkel, a szabolcs-hajdumegyei tanfelügyelőség utján, folyó évi június hó 10-ig,
 a budapesti, nyitra- gömör- és kolozsmegyei tanfelügyelőségekhez forduljanak.

Ezen fölhívás, a szükséges körözés végett, az illető esperes uraknak figyelmébe ajánltatik.

24. Felemlítettett, hogy a főiskola kárára 600 frt. erejéig elkövetett betöréssel párosult lopás, bár annak nyomoztatása az 1876. évi tavaszi gyűlés 85-ik számú határozatával elrendeltetett, mindeddig foganatba nem vétetett; mire gazdasági választmányi elnök jelenti, hogy a nyomozat azért nem indított meg, mivel semmi útbaigazító nyom nem lévén, a nyomozat eredményre nem vezetett volna.

Egyházkerületünk most már, több mint 3 év múlva, nem látja időszerűnek a nyomozás újra felelevenítését, hanem figyelmébe ajánlja gazdasági választmánynak ezen ügyet és utasítja, hogy ha ezen ügyben a vizsgálat megindítására valami útbaigazító nyomot fedezne fel, azt minden további utasítás nélkül azonnal tétesse folyamatba.

25. Szuperintendensünk jelenti, hogy a Szondy-Kenessey alapítvány gondnoka áttette hozzá az alapítvány jövedelméből egyházkerületünkre eső 133 forintot.

Ezen összeg az alsózempléni egyházmegyében kebelezett hotykai egyháznak adatik oly utasítással, hogy az a nevezett egyház lelkészi javadalmát képező s tévedésben levő pénzösszeg kiegészítésére fordíttassék, s mint ilyen, egyéb célra fordítható nem lévén, takarékpénztárilag kezeltessek.

26. Payzsoss János, felsőzempléni egyházmegyei segédgondnok, panaszképen fölterjeszti, miszerint Jaszincsák Sándor, ungmegyei kráskai görög kath. lelkész, a lasztoméri anyaegyházhoz tartozó ungmegyei Rebrin községbeli Boczán Anna, ref. vallásu leányt, Harhalyi Mihály g. kath. vallásu vőlegénnyel, hirdetési bizonyítvány nélkül megeskertvén: a felsőzempléni egyházmegye által, nevezett segédgondnok, e jogsérelem ellen az illető beregszászi királyi törvényszéknél, hová a nevezett törvénysértő lelkész tartozik, saját fölperessége alatt, törvényes elégtétel eszközlésére volt megbizva, mit ő teljesített is; benyujtván oda kérvényét Láczy Károly ügyvéd által, törvénysértő lelkész ellen, az előnyomozatok megtétele iránt; de ahonnan kérvénye azon oknál fogva, mert ez eset a büntető törvények sulya alá eső sérelmet nem képez, eredmény nélkül visszautasított.

Szuperintendens ur megbizatik, hogy e sérelmi ügyben s annak orvoslása tekintetéből, közvetlenül az illető minisztériumnál tegye meg a kellő törvényes lépéseket.

27. Laky András, felsőzempléni esperes, szóval előterjesztvén, miszerint Sztankovics Lajos, jelenleg s.-a.-ujhelyi segédlelkész, a nélkül, hogy tőle, mint illető esperesétől, a törvény kívánalma szerint, ottani káplánkodása idejéről bizonyítványt kért és nyert volna, folyamodott nem az egyházkerülethez, mint illetékeshez, hanem a jelenleg összeült lelkészvizsgáló küldöttséghez; kérvén, hogy az, — bár ő a törvény értelmében a két gyakorlati évet ki nem töltötte s abból még egy teljes félév hiányzik, de minthogy a kápláni vizsgát épen most két éve tette le, s hogy helye nem lévén, kibocsátványt s alkalmazást csak azon év december hó végén nyert, a mit ő nem vél saját hibájául s elmulasztásául fölróhatónak, — őt másod vagyis lelkészképességi vizsgára bocsátani kegyeskedjék; mely kérelmének a vizsga kezdő napján még igen kevés, alig 6 tagból álló, tehát nagyon szűk körű vizsgáló-választmány helyt adván, őt megvizsgálta s lelkészképességi vizsgáról szóló bizonylattal ellátta. Nevezett esperes tagadván vizsgáló-választmánynak azon jogát, hogy a törvény értelmében meghatározott gyakorlati két évből, valemely első vizsgát tett segédlelkésznek hónapokat, annyivalinkább egy teljes félévet elengedhessen s azt minden rendkívüli okok főnforgása nélkül lelkészképesítő vizsgára bocsáthassa; de magának Sztankovics Lajos segédlelkésznek, a

törvény és felsőbbség mellőzésével történt föllépését is, kárhoztatandónak nyilvánítván, kéri Sztankovics Lajos másod vagyis lelkészképeségi vizsgájáról illetéktelenül kiadott bizonyítványának, a gyakorlati két évből még hiányzó félévi idő tartamára, érvényen kívül helyezését elhatározni s őt addig rendes lelkészül hívhatási jogától megfosztani.

Egyházkerületünk, Sztankovics Lajos s.-a.-ujhelyi segédlelkésznek, a vizsgáló választmány által, a fennálló lelkészvizsgálati törvények ellenére, a gyakorlati két évnél, még szintén egy teljes félév híján ki nem telése mellett, másodvizsgára történt bocsáttatását törvénybe ütközőnek, s így meg nem engedhetőnek nyilvánítván, őt még vizsgájáról nyert bizonyítványa mellett is, rendes lelkészül hívhatónak nem tekinti, annyival is inkább, mert menthetetlen hibául rovatik föl neki azon eljárása is, miszerint törvényes esperesét s annak kikérendő utasításait mellőzve, semmi törvényes alappal nem bíró kérelmével, a jóhiszemű lelkészvizsgáló választmányt, mintegy tévútra vezette. Épen ezért, habár az általa letett másodvizsgáról szóló bizonyítvány jövőre meghagyatik is kezéinél, de az, a ki nem töltött két gyakorlati évből még hátralevő félév tartamáig, reá nézve érvényen kívül helyeztetik, vagyis ő rendes lelkészül csak e félév letelte, azaz e folyó 1878-ik év december 22-kén túl leendő választható.

Jövőre pedig, hasonló törvénybe ütköző esetek kikerülése tekintetéből, elhatározzatik, hogy csak azoknak engedtetik meg, első vagy bekebelezési vizsgájuk letételétől számítandó két év elteltével, a második vizsgára jelentkezni, kik az első vizsgáról szóló oklevelök keltétől két hó alatt, vagyis augusztus utolsó napjáig bocsáttatnak ki káplánságra s alkalmaztatnak ezen hivatalba, kik azontúl nyernek kibocsáttatást, azoknak várakozniok kell a második vizsga letételével még a következő lelkészvizsga alkalmáig; kimondatik egyszersmind az is, hogy jövőre minden ilyenmű ügyben történendő egyes folyamodások, mint egyedül illetékes hatóságához, az egyházkerülethez lesznek fölterjesztendőek, s az azokra kelendő végzések onnan lesznek bevárandoók.

28. Indítványba tétetett, melyszerint kívánatos és szükséges volna az, ha népiskolai tanítóink is, hivataluk elfoglalása alkalmával, esküvel köteleznék le magukat kötelességeik pontos és lelkiismeretes teljesítésére.

Ez indítvány közhangulag elfogadtatott; annyival is inkább, mert valami természetes és következetes az, hogy midőn egyházi szervezetünk minden többi hivatalnokai eskü letételével foglalják el állásukat, ilyenmű elkötelezettség alúl, oly nagy horderejű és életbe vágó céloknak szolgáló hivatalnokok sem vonhatók ki, mint a minők egyházi életünkben a néptanítók. Fölvivatnak és megbizatnak azért az egyházmegyék, hogy jövőre a tanítók bekebelezésekor, a mostantól kezdve kötelezőnek kimondott eskületételt, saját körükben, esetről esetre, megkívánják. Az egyöntetűség céljából, alkalmazás végett, a következő eskü minta állapított meg és fogadtatott el: „Én N. N. a . . . ref. egyház elválasztott tanítója, esküszöm az élő Istenre, a ki atya, fiu, szentlék, egy örök Isten, hogy tanítói hivatalomnak minden kötelességeiben pontosan és lelkiismeretesen eljárók; a reám bizott gyermekeket, a keresztyén evangéliumi hitben, jó erkölcsökben és szükséges ismeretekben, szorgalmasan vezetem és nevelem; példás magamviselete által, tanítói hivatalomat fölékesíteni igyekezem; a felsőbbség által megszabott tantervet, tanításomban pontosan keresztül viszem; előljáróim iránt mindenkor tisztelettel viseltetem;

az egyházi törvényeknek engedelmeskedem s általában reformált egyházunk szellemi és erkölcsi virágzását és jólétét előmozdítani igyekezem. Isten engem úgy segítse!”

29. Olvastatott Somogyi János, rásonyi ref. tanító folyamodványa, melyben egyházkerületünkhöz felebbezi a gömöri egyházmegye, folyó évi április hó 9—10. napjain Putnokon tartott közgyűlésének rá nézve sérelmesnek tartott határozatát.

Mint hogy e felebbezés, mint ezt a törvényeink értelmében szokásos eljárás kívánta volna, az illetékes egyházmegyénél bejelentve nem volt, mellékleteivel együtt, a gömöri egyházmegyéhez tétetik át.

30. Özveggy Csillay Józsefnő folyamodványa, melyben a főiskolai újabb díszkert sáncolásából eredt s épületeit állítólagosan összeomlással fenyegető veszély elhárítását kérelmezi:

érdemleges megtekintés és elintézés végett a főiskolai gazdasági választmány-nak adatik át.

31. Pálur Mihály, trizsi néptanító, kedvezőtlen anyagi helyzetét hozván fel okúl, bármely tárból segélyért esedezik; hasonlólag segélyt kér Szoboszlai Dániel, igen csekély fizetéssel ellátott simai tanító.

Mindkét kérvény a segélyt kiosztó küldöttséghez tétetik át.

32. Az alsózempléni egyházmegye a közhirdetésre felvett egyházak közül, tévedésből kimaradt karcsai templomát s iskoláját; a kenézlői, paplakát és a leányvári templomát építő egyházakat közhirdetésre pótlólag felvételni kéri.

Mindhárom egyház a hirdetés utjáni segélygyűjtésre pótlólag felvételni határozatlik.

33. Legközelebbi lelkézszeneléssel egybekötött őszi közgyűlésünk helyéül

Az alsóborsodi egyházmegyébe kebelezett tiszánánai egyház jelöltetett ki; a a gyűlés idejének kitűzése s szokott módon való köröztetése az elnökségre bízván.

Jegyzették: *Bálint József*, egyházkerületi főjegyző, az 1, 2, 3, 4, 12, 13, 18, 19, 20, 23, 26, 27.

Mitrovics Gyula, aljegyző, az 5, 6, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 28, 29, 30, 33.

Debreczeni Bertalan, világi jegyző, a 7, 8, 9—a, b, c, d, e, f, g, h, i, 10, 11, 24, 25, 31, 32-ik pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. A főiskola új épülete átadási ünnepélye, tanári székfoglalók s emlékbeszéd, beiktatások sat.
2. A képviselők igazoltatása.
3. Az egyházi s iskolai alapítványok mintaive kiadatik.
4. Főiskolai könyvtár s éremgyűjtemény rendezési ügye.
5. A főiskola györgytarlói birtoka csatornázási ügye.
6. Az államsegély szabályozási ügye a convent tárgyai közé soroztatik.
7. A szászfai papválasztás ügye elintéztetik.
8. A főiskolai építkezésekről vezetett számadások felülvizsgálata.
9. Kimutatása a főiskola meglévő és elveszett pénzeinek;
 - a) A Miklós Ferenc-féle adóssági kamatnyugták;
 - b) A Kun Dániel —;
 - c) Az Antalfi-féle adósságok;
 - d) A Kiss Ferenc kezelése alatt volt magtár ügye;
 - e) A Göcze Bertalan-féle adósság behajtása;
 - f) A tőkék befolyt és hátralékos kamatai s ingatlanokból bejött jövedelem összes kimutatása.
 - g) Horváth Antal egyházkerületi ügyvéd nyugalmaztatása;
 - h) Javaslat a pénztárnok által vezetett táblás-kimutatások új mintáját illetőleg;
 - i) Katona Zsigmondnak az Antalfi János által elsikkasztott pénzről hallgatása rosszaltatik.
10. A jogigazgató költségjegyzékének megvizsgálásáról jelentés tétetik.
11. Az istvánházi birtok vizszabályozási ügye.
12. A magyar kir. vallás- és közokt. minisztérium intézvényei: a horvát-szlavon-dalmátországi illetőségű elhalt egyének anyakönyvi kivonatai.
13. " " " " a bolyi római kath. lelkész törvénytelen eljárása.
14. " " " " a szent István király ünnepe megünneplése iránt kiadott rendelet visszavonása.
15. " " " " a tizza-ladányi egyház részére ő Felsége által tett kegyes adományozás ügyében.
16. A lelkész-vizsgáló választmány jelentése.
17. Az utóbbi conventnek a zsinati előkészületek szempontjából készített munkálata bemutatattik.
18. A főiskolai gazdasági választmány szabályainak átnézete s módosítása.
19. Zsindely István a gazdasági választmány tagjává 4 évre kivételesen megválasztatik.
20. Szücs István rajztanár nyugalmaztatik s helyébe ideiglenesen Zombory Emőd választatik.
21. A Tarnóczy Tivadar tanórái elvállalásáért az illető tanároknak elismerés és köszönet nyilvánittatik.
22. Az államképezdei vizsgára egyházkerületünk részéről képviselő küldetik.
23. Kiss József szabolcsmegyei tanfelügyelő értesítése, az ország több helyein rendezett tornászati póttanfolyam iránt.
24. A főiskola pénztárából a 600 frtnak betöréssel párosult ellopátása ügyében figyelmeztetés.
25. A Szondy-Kenessey alapítvány elhelyezése.
26. Payzsoss János felsőzempléni segédgondnok panasza a kráskai görög kath. lelkész ellen, a bereg-szászi törvénytörés előtt indított keresetének elutasíttatása iránt.
27. Laky András felsőzempléni esperes fölterjesztésére, Sztankovics Lajos sátoralja-ujhelyi segédlelkésznek rendes lelkészszé hivatása felfüggesztetik.
28. A népiskolai tanítók hivatalukba lépésükkor jövöre esküt tenni köteleztetnek.
29. Somogyi János rásonyi tanító fellebbezett ügye a gömői egyházmegyéhez visszatétetik.
30. Csillay Jánosné a főiskolai újabb diszkert elsáncoltatásából eredett kára iránt panaszt emel.
31. Pálur Mihály trizsi néptanító segélyért folyamodik.
32. Az alsőzempléni egyházmegyéből pótlólag még közhirdetésre néhány egyház ajánltatik.
33. Az őszi egyházkerületi papszentelési közgyűlés az alsóborsodi egyházmegyébe, Tisza-Nánára határoztatik.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

- Abauji egyházmegyét 7.
 Alsóborsodi egyházmegyét 33.
 Alsózempléni egyházmegyét 25.
 Bizony Ákos egyházkerületi ügyvédet 9—g.
 Espereseket általában 3.
 Egyházmegyéket általában 8, 12, 13, 14, 17, 23, 28, 32.
 Felsőzempléni esperest 27.
 Fráter Sándor györgytarlói bérlőt 5.
 Főiskolai gazdasági választmányt 4, 5, 8, 9—a, b, d, f, h, 10, 11, 18, 19, 20, 24, 30.
 Főiskolai jogigazgatót 9—c, 10.
 Főiskolai pénztárnoki hivatalt 9—h, i.
 Gömöri egyházmegyét 29.
 Horváth Antal egyházkerületi ügyvédet 9—g.
 Kovácsi Sándor tanárt 21.
 Kun Pál tanárt 21.
 Lelkészeket általában 12, 13.
 Maklári Pap Miklós tanárt 21.
 Molnár Lajos tanárt 21.
 Szászfai egyházat 7.
 Sztankovics Lajos s.-a.-ujhelyi segédlelkészt 27.
 Segélyosztó-bizottságot 31.
 Színyei Gerzson akadémiai tanárt 4.
 Szuperintendensi hivatalt 6, 20, 26.
 Szűcs István rajztanárt 20.
 Terhes Barna, alsózempléni egyházmegyei főjegyzőt 22.
 Zsindely István tanárt 19.
 Zombory Emőd államképezdei rajztanárt 20.